

<http://www.bytow.com.pl/index.php?id=50&idd=5>

Gostkowo

{label236}

Gostkowo (kaszb. Gòstkòwò) – wieś kaszubska w Polsce na Pojezierzu Bytowskim położona w województwie pomorskim, w powiecie bytowskim, w gminie Bytów na południowych obrzeżach Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, przy trasie drogi wojewódzkiej nr 212. Wieś jest siedzibą sołectwa Gostkowo, w którego skład wchodzi również miejscowości Zbysław i Sarniak. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa słupskiego. Sołectwo zamieszkuje 1012 osób – stan na dzień 31.12.2023 r.

Nazwa miejscowości została utworzona od skrótu przezwiskowego Gostek.

Badania archeologiczne dowiodły, że okolice Gostkowa zamieszkiwane są już od 2700 lat. Odkryto tu pięć cmentarzysk kultury wschodnio-pomorskiej oraz cmentarzysko okresu późnolateńskiego i wczesnośredniowiecznego. Znalezione kilkadziesiąt bogato wyposażonych grobów ciałopalnych (skrzynkowych) i szkieletowych. Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1412 roku, kiedy to Gostkowo jako wieś rycerska została lokowana przez Krzyżaków na prawie niemieckim. W 1423 roku burmistrzem Bytowa był niejaki Bartek z Gostkowa. W 1438 roku założone zostały Wielkie i Małe Gostkowo. W 1607 roku książę Franz I oddał je w lenno rodzinom Vitzow (Zitzewitz), Puttkamer i Lubuhn. W 1658 roku mieszkali tu rodziny Pirchów, Puttkamerów, Vitzowów, Schuricków i Zirsonów, a także Jarcke i Palbitzke. Z rodziny Jarcke wywodzi się feldmarszałek Hans David Ludwig hrabia York von Wartenburg (1759 - 1830). W XVIII wieku znajdowały się tu kuźnia, księżęca gospoda i młyn wodny.

INWENTARYZACJA ZASOBÓW

Swoje ukształtowanie wieś zawdzięcza erozyjnemu działaniu lądolodów skandynawskich i ich wodom roztopowym. W epoce lodowcowej (plejstocene) lądolody trzykrotnie pokryły Pomorze czego wynikiem jest falista powierzchnia uformowana w łagodne wzniesienia. Trzecie zlodowacenie tzw. bałtyckie, naniosło wiele materiału skalnego, z którego największe znaczenie w Gostkowie miały takie kruszywa jak piaski, żwiry i pospółki, które do niedawna były jeszcze eksploatowane. Miejscowy klimat należy do najsurowszych w tej części pojezierza.

Gostkowo położone jest w malowniczej okolicy, w granicach otuliny Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” (w jęz. kaszubskim Park Krajòbrzny Dolëzna Słëpi). W okolicach parku krajobrazowego obejmującego dolinę rzeki, położone są wsie Gostkowo i Unichowo. Park utworzony został w 1981r. w celu ochrony szczególnie cennych walorów krajobrazowych Doliny Słupi i okolicznych wzgórz morenowych. Ponad 70% obszaru stanowią lasy liściaste i mieszane. W niedużych wsiach, leżących na tym terenie, zachowane zostały zabytki architektoniczne, głównie sakralne oraz zespoły pałacowo-parkowe. W parku krajobrazowym znajdują się trzy spośród czterech elektrowni stanowiących tak zwany System Energetyczny Słupi. Powstał on w latach 1904-1925. Tu także występują naturalne stanowiska rzadkich roślin i miejsca gniazdowania ptaków chronionych, między innymi orla bielika. Jeszcze w latach 70. żyły tu wilki, a przed rokiem 1900 spotykano niedźwiedzie. Na południowym skraju Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” znajduje się Rezerwat Przyrody „Gołębia Góra”, obejmujący skarpę rzeki Słupi, porośniętą połącią prawie dwustuletniego starodrzewia sosnowego o wysokości ponad 30 metrów. W lesie objętym rezerwatem występują również brzozy, buki, daglezie, dęby, graby, olsze i świerki. Znajdują się tu także stanowiska roślin, podlegających ochronie: konwalia majowa, widłak goździsty, marzanka wonna, paprotka zwyczajna i bażyna czarna.

Na terenie miejscowości występują cztery dęby szypułkowe i grab pospolity uznane za pomniki przyrody rozporządzeniem Wojewody Słupskiego oraz jeden uznany za pomnik przyrody uchwałą Rady Miejskiej w Bytowie.

Na terenie Gostkowa znajdują się dwa obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- zespół pałacowy z początku XIX w. tj. klasycystyczny dwór murowany z cegły i kamienia otoczony niewielkim parkiem, murowana kuźnia szachulcowa z 2. połowy XIX wieku oraz szachulcowe stodoły z około XIX wieku,
- cmentarzysko późnolateńskie i wczesnośredniowieczne.

Najcenniejszym jednak dziedzictwem, zasługującym na szczególną uwagę pozostaje nieskażone środowisko naturalne oraz piękne położenie wsi. Przez wieś przebiega szlak pieszy żółty pn. „Dolina Słupi” – długość trasy wynosi 52 km. Szlak wiedzie przez miejscowości: Słupsk, Lubuń, Skarszów, Dębica Kaszubska, Krzynia, Konradowo, Gałęźnia Mała, Gałęzowo, Osieczki, Gostkowo, Dąbie, Bytów. Główną atrakcją trasy jest rzeka Słupia i związane z nią krajobrazy, system elektrowni wodnych, pomniki przyrody oraz grodziska.

W miejscowości Gostkowo boisko sportowe jest jednym z miejsc przyczyniających się do zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. We wsi znajduje się też świetlica wiejska.

Na terenie sołectwa przeważają gleby gliniaste i piaszczyste, a przez to średnio urodzajne. W sferze produkcji rolnej przeważają gospodarstwa rolne o niewielkim areale. Znaczną część gruntów, po upadku PGR-ów, przejęła Agencja Nieruchomości Rolnych. W miejscowości funkcjonuje zakład szwalniczy zakład ślusarski, dwa sklepy wielobranżowe oraz bar. W pobliżu Gostkowa znajdują się hodowlane stawy rybne.

Sołectwo Gostkowo jest jednostką pomocniczą, której mieszkańcy wspólnie z innymi sołectwami i osiedlami tworzą wspólnotę samorządową Gminy Bytów. W miejscowości znajduje się kościół św. Jana Marii Vianneya oraz szkoła podstawowa. Działa tu Ochotnicza Straż Pożarna oraz Ludowy Zespół Sportowy „ORKAN”.

Funkcję sołtysa w kadencji 2019 - 2024 pełni Jerzy Wyczk.

Kontakt: j.wyczk@bytow.com.pl

Fanpage na Facebooku: [Gostkowo](#)

{label8}